

**Seletuskiri haridus- ja teadusministri määruse „Haridus- ja teadusministri 30. septembri 2011. a määruse nr 50 „Tallinna Konstantin Pätsi Vabaõhukooli põhimäärus” muutmise”
eelnou juurde**

1. Sissejuhatus

Käesolev määrus kehtestatakse põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 66 lõike 2 alusel.

Määruse eelnõu ja seletuskirja on koostanud Haridus- ja Teadusministeeriumi üldhariduspoliitika osakonna kaasava hariduse valdkonna juht Jürgen Rakaselt (735 0232; jurgen.rakaselt@hm.ee), riigikoolide ja varade osakonna riigikoolide pidamise valdkonna peaekspert Madli Purge (735 4091; madli.purge@hm.ee) ning õigus- ja personalipoliitika osakonna õigusnõunik Merilin Vipper (735 1445; merilin.vipper@hm.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõuga muudetakse seni kehtivat Tallinna Konstantin Pätsi Vabaõhukooli põhimäärust. Põhimäärust muudetakse selleks, et viia see kooskõlla haridus- ja teadusministri käskkirjaga „Tallinna Konstantin Pätsi Vabaõhukooli ja Maarjamaa Hariduskolleeegiumi ümberkorraldamine“.

Enamus põhimääruse muudatusi on tingitud koolide liitmisest. Liitmise järgselt hakkab Tallinna Konstantin Pätsi Vabaõhukool pakkuma põhiharidust kinnise lasteasutuse teenusel olevatele õpilastele.

Eelnõu paragrahvi 1 punktiga 1 muudetakse paragrahvi 3 sõnastust. Põhimäärusesse lisatakse kaks tegevuskohta, kus hetkel osutatakse kinnise lasteasutuse teenust ning kus on seni tegutsenud ka Maarjamaa Hariduskolleeegium.

Eelnõu paragrahvi 1 punktiga 2 täiendatakse paragrahvi 5 lõikega 3. Kinnise lasteasutuse teenusele saabuvad alaealised seoses endale või teistele ohtliku käitumisega. Sageli on taustategurite hulgas pikemaajalised eemalviibimised koolist ja olulised õpilüngad. Kuna teenusel viibitakse reeglina ühe aasta, harva kaks aastat ning väga harva kolm ja enam aastat, saab õpe toimuda vaid sellisel viisil, mis sobitud õpilase varasema õpiteekonnaga ning annab talle võimaluse sujuvalt liituda elukohajärgse kooli õppega. Seega võib tekkida vajadus õpetada õpilast nt vene keeles, sest ta pole pikema perioodil koolis viibinud, kuigi tema eale vastav klass on juba läinud eesti keelsele õppele üle. Samuti on tõenäoline olukord, kus õpilane peab naasma elukohajärgsesse kooli sellisesse klassi, kes veel pole läinud üle eesti keelsele õppele. Põhimääruse muudatusega antakse koolile võimalus valida õppekeel paindlikult õpilase tegelikku toimetulekuvõimet ja ühiskonna naasmise perspektiivi arvestades. See aga ei tähenda, et koolil oleks volitust õppekeelena kasutada vene keelt peale eesti keelsele õppele ülemineku lõplikku tähtaega.

Eelnõu paragrahvi 1 punktiga 3 täiendatakse paragrahvi 6 lõiget 2 pärast sõna „kättesaadavus“ tekstiosaga „käsoleva määruse § 3 punktis 1 asuvas tegevuskohas õppivatele õpilastele“ ning eelnõu paragrahvi 1 punktiga 4 täiendatakse paragrahvi 6 lõikega 3. Rehabilitatsioonilised tegevused tagatakse kooli poolt tavapärase põhikooli vormis õppivatele õpilastele, kuid see ei laiene kinnise lasteasutuse teenusel viibijatele. Muudatus on tehtud põhjusel,

et kinnise lasteasutuse teenus on olemuselt äärmiselt intensiivne ja kõikehõlmav hoolekandeline teenus, milles sisalduvad osised katavad enamat kui rehabilitatsiooniteenused ning selle teenuse sisuline tagamine ja vajalikud finantsid tagatakse kinnise lasteasutuse teenuse osutajale.

Eelnõu paragrahvi 1 punktidega 5 ja 6 muudetakse paragrahvi 7 lõigete 2 ja 4 sõnastust. Muudatus tuleneb asjaolust, et Maarjamaa Hariduskolleeegium on kinnise lasteasutuse teenusel viibijate õppes kasutanud põhikooli lihtsusatud õppekava lihtsustatud tasemel. Muudatusega ei laiendata Tallinna Konstantin Pätsi Vabaõhukooli sihtrühma lihtsustatud õppekava õppijatega, kuid tagatakse sellisel õppekaval õppijate õpe kinnise lasteasutuse teenusel viibijatele.

Eelnõu paragrahvi 1 punktiga 7 täiendatakse paragrahvi 10 lõiget 2 teise lausega. Muudatuse aluseks on kinnise lasteasutuse teenuse sisust tulenev vastutuse piiritlemine kooli ja teenuse osutaja vahel. Teenusel viibijate ööpäevaringne päevakava on ehitatud üles konkreetse õpilase arengulistest vajadustest lähtuvalt ning selle raames pakutakse tervet rida tegevusi, mis tavapäraselt võiks olla ka õppekavavälise hõivatuse tagamisega sarnased. Üldjuhul on kooli poolt õppekavaväliste tegevuste pakkumise eesmärgiks vabaaja sisustamine ning õppekava omandamist toetavate tegevuste korraldamine. Kinnise lasteasutuse teenuse sees on nimetatud tegevused planeeritud ning tegevuste toetavad seosed kooli õppekavas pakutavaga räägitakse läbi teenuse osutaja ja kooli vahel. Samas ei panda koolile kohustust neid tegevusi teenusel viibijatele pakkuda.

Eelnõu paragrahvi 1 punktiga 8 muudetakse paragrahvi 11 lõige 1 sõnastust. Muudatus tuleneb kinnise lasteasutuse teenuse olemusest, kus teenuse vältimatuks osaks on elamine kontrollitud keskkonnas. Õpilaskodu on seevastu täiendav toetav meede vaid tavapärasel põhikoolis õppijatele.

Eelnõu paragrahvi 1 punktiga 9 muudetakse paragrahvi 15 punkti 3. Muudatusega piiritletakse õpilase õigusi osaleda õppekavavälises tegevuses ning õigus jäetakse vaid tavapärasel põhikooli osas õppijatele, kuid eelnevalt toodud põhjustel ei laiene see kinnise lasteasutuse teenusel viibijatele.

Eelnõu paragrahvi 1 punktiga 10 tunnistatakse paragrahvi 15 punkt 10 kehtetuks. Õpilaskodu on olemuselt hoolekandeline toetav meede, mille peamiseks eesmärgiks on statsionaarses vormis õpilase toetamine õppetöövälisel ajal. Seda võimaldatakse ka täna mitte õpilase absoluutse õigusena vaid nii nagu kõikide teiste toetavate meetmetega pigem vajaduspõhiselt. Õpilaskodu kui organiseeritud majutusteenuse kasutamine peab olema sisuliselt põhjendatud ning seda peaks rakendama lühimaks vajalikuks ajaks. Selle rakendamise vajaduse otsustab kooli direktor koolis kehtestatud korras reguleeritult ning põhimääruses selle kasutamise õpilase õigusena reguleerimine pole asjakohane.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõuga seotud valdkonda Euroopa Liidu õigusaktid ei reguleeri.

4. Määruse mõjud

Eelnõuga tehtavad muudatused mõjutavad eelkõige järgmisi sihtgruppe:

1) Õpilased – koolide juriidiline liitmine ei mõjuta õpilaste õppimisvõimalusi. Kõik tänased õpilased saavad jätkata õpinguid samade õpetajatega, samades klassikomplektides ning samades hoonetes. Muutub vaid see, et liitmise järgselt moodustatud kool võimaldab koondada kahe kooli kompetentsid ning oskusteabe, et moodustada kompleksne õppeasutus psüühikahäiretega lastele. Mõlema kooli spetsialistidest koosnev meeskond võimaldab osutada kvaliteetset nõustamisteenust psüühikahäirega tavakoolide õpilastele üle Eesti.

2) Koolitöötajad – koolide juriidilise liitmise otsus ei mõjuta töötajate töölepingutes fikseeritud töötingimusi ning ei too kaasa koondamisi. Kõik töötajad jätkavad senist tööd kokkulepitud tingimustel. Liitmise järgselt saavad töötajad keskenduda senisest rohkem õppe- ja kasvatustööle, sest väheneb eraldiseisvate koolidega kaasnev bürokraatia ja asjaajamise maht. Töölepingu võimalikud muudatused lepitakse vajaduse tekkimisel töötajatega individuaalselt kokku.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Kulud kaetakse riigieelarve seaduses Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisala kuludes riigikoolidele ettenähtud vahenditest.

Tallinna Konstantin Pätsi Vabaõhukooli 2025. a. eelarve

Asutus	Tööjõukulud	Majanduskulud	Toitlustamis- kulud	Sõidusoodused	Eelarve kokku
Tallinna K.Pätsi Vabaõhukool*	4 239 536	299 467	104 723	7 000	4 650 726

*Ühe aasta eelarve pärast KLAT teenuse üleandmist.

Toodud numbrid sisaldavad endas liidetavate koolide 2025. aasta eelarvelisi numbreid. Peale koolide liitmist (alates 1. juuli 2025. a) toimub kahe liidetava kooli eelarve jääkide liitmine üheks uue kooli eelarveks. Muudatuse tulemusena koolide 2025. aasta eelarve ei suurene.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. juulil 2025. a.

7. Eelnõu kooskõlastamine

Põhimääruse muutmise eelnõu esitatakse arvamuse avaldamiseks Tallinna Konstantin Pätsi Vabaõhukooli hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule.

Priit Valk
riigikoolide ja varade osakonna juhataja